

بیانیه کانون مدارس اسلامی

درباره نظام تعلیم و تربیت رسمی و عمومی

و در حمایت از آقای مسعود فیاضی به عنوان وزیر پیشنهادی آموزش و پرورش

آینده‌ی کشور، آینده‌ی دنیای ما، به تلاش امروز آموزش و پرورش وابسته است؛ این کم‌چیزی نیست.

(بیانات رهبر معظم انقلاب اسلامی (مدظله العالی) در دیدار معلمان ۹۴/۲/۱۶)

یادآوری و طرح مساله

اول معلم هستی خداوند تبارک و تعالی است و به تبع آن انبیاء و ائمه هدی و اولیای الهی علیهم السلام، معلمین انسانند. هر تربیت حقیقی، به اراده او و به سوی او است و گویا نظام تربیت، فلسفه آفرینش است، و در مرتبه ای نازل تر، تربیت، کلیدی ترین وجه تعالی جامعه انسانی شناخته می شود.

واقعیت های نظام تعلیم و تربیت در کشور ما و کاستی ها و چالش های آن مجموعه ای است که وقتی به آن پرداخته می شود، گاهی تلخکامی های حاصل از آن، بیشتر از شیرینی دستاوردهای موفق آن است.

لذا این سوال در ذهن اهالی دلسوز تعلیم و تربیت شکل می گیرد که چطور می توان پاسخگو و ناجی آن بود؟

مقدمه

در آستانه نقطه عطفی که در فعالیت کانون مدارس اسلامی در پیش رو است، نظام تعلیم و تربیت رسمی و عمومی کشور هم با ده ها سال تلاش های موفق و ناموفق، دوره جدیدی را آغاز می کند.

اهمیت بی بدیل تعلیم و تربیت به شکل مطلق و تکالیفی که با رویکردهای اسلامی و انقلابی به عهده داریم و بررسی وضعیت های خواسته و ناخواسته و شرایط و دستاوردهای موجود و نگاه به آینده، موضوع آموزش و پرورش برای صاحبان خرد، بسیار مهم تر از گذشته رخ عیان کرده است. بقدری مهم، که شاید دوران کنونی، تنها فرصت باقی مانده برای اصلاح شرایط آن در نظام آرمانی جمهوری اسلامی ایران باشد.

آنچه در این مقام لازم به توجه است، داشتن "نگاهی آگاهانه" و "عملی خیرخواهانه" با "همدلی ای متعهدانه" است.

در پیش رو به جای بیانات شعارگونه به صورت تحلیلی، مروری به استلزامات و رویکردهای لازم به منظور تحقق این مهم، مورد توجه قرار گرفته است.

نقش ها

ارکان تربیت رسمی و عمومی، همان عناصر اصلی (سهیم و مؤثر) در تحقق شایسته جریان تربیت رسمی و عمومی اند که به ترتیب میزان نقش آفرینی در این نوع تربیت عبارتند از: دولت اسلامی (حاکمیت)، خانواده، رسانه، نهادها و سازمانهای غیردولتی. البته این عوامل نسبت به یکدیگر نقش مکمل و متعادل کننده دارند. (ص ۳۱۲ مبانی نظری سند تحول بنیادین)

- ✓ وزارت آموزش و پرورش، به نمایندگی از حاکمیت نقش محوری و هماهنگ کننده در تحقق تربیت نسل را بعهدہ دارد.
- ✓ دولت و دستگاه های و نهادهای وابسته به آن در یک تقسیم کار ملی و مبتنی بر اسناد و قوانین می بایست، ملزم به ایفای نقش تعیین شده خود، توسط مراجع بالادستی، باشند.
- ✓ وزارت آموزش و پرورش می بایست به گونه ای سیاست گذاری و راهبری نماید تا در جهت انجام ماموریت خود، به صورت حداکثری از ظرفیت خانواده، رسانه، نهادها و سازمان های غیردولتی و حتی به صورت کلی از بخش عمومی و غیردولتی، استفاده نماید.
- ✓ شورای عالی انقلاب فرهنگی، شورای عالی آموزش و پرورش و هیات دولت و بویژه دفتر معاون اول رئیس جمهور در تعیین و تحقق نقش ها تاثیر اصلی دارند و می بایست اقدامات مؤثر و عملی و به هنگام برداشته شود.
- ✓ پرسنل آموزش و پرورش به عنوان اجرا کننده برنامه ها، در واقع محوری ترین عنصر هستند. می بایست انگیزه های درونی و بیرونی لازم برای ایفای نقشی مؤثر و باکیفیت برای آنها فراهم گردد.
- ✓ تمام ساختارهای فعال و مؤثر (نهادهای، دستگاه ها، سازمان ها، موسسات، انجمن ها و افراد و...) از تحمیل، تخریب، سیاست زدگی و.. اجتناب و تمام همت خود را در چهارچوب های قانونی و اسناد ابلاغی با همدلی، معطوف به انجام تربیت مطلوب دانش آموزان به عنوان ماموریت و هدف اصلی نمایند.
- ✓ و در نهایت مجلس شورای اسلامی می بایست با درایت مواجهه با این امر حیاتی و حاکمیتی مناسبترین نقش را ایفا نماید.

آگاهی ها

- ✓ باید بدانیم اسناد بالادستی و حاکم بر نظام تعلیم و تربیت رسمی و عمومی از سیاست های کلان تا سطح اقدام، تدوین و به صورت قانونی، ابلاغ شده است. لذا نباید، محتوای جدیدی را در دستور کار قرار دهیم و همت خود را به جای تمرکز بر اجرای مفاد این اسناد، به سندسازی های مجدد مصروف سازیم.
- ✓ باید بدانیم مساله اصلی، چگونگی محقق کردن برنامه های ابلاغی است. برنامه هایی که حاصل تحلیل وضع موجود و ارائه راهبردها و راهکارهای تدوین شده می باشد. لذا باید گام بعدی، که همان ارائه برنامه عمل و برنامه ریزی عملیاتی است را برداشت و نه اینکه دوباره نسبت به شکل دیگری گام اول یعنی تدوین برنامه ها و اسناد ادامه دهیم.

- ✓ باید بدانیم مدرسه، براساس سند تحول بنیادین، اصلی ترین نهاد آموزش و پرورش است و محلی است که مأموریت مهم "تربیت نسل" در آن اتفاق می افتد و مناطق و ادارات کل و ستاد هویت مستقلی ندارند و نقش آن ها سیاست گذاری، پشتیبانی و نظارت است.
- ✓ باید بدانیم برنامه محوری وزارت آموزش و پرورش و اساس تحول بنیادین، تحقق تربیت چند ساحتی (ساحت های ششگانه تربیت) در قالب اجرای برنامه درسی ملی در درون مدرسه است و نه برنامه های پراکنده و سلیقه ای ستادی.
- ✓ باید بدانیم لازم است بین برنامه ها، منابع (مالی، انسانی، زمانی و تجهیزاتی) و ارزیابی، هماهنگی و ارتباط مناسبی برقرار باشد تا خروجی مطلوبی از عملکرد دستگاه گرفته شود.

آفت ها و هشدارها

- ✓ بدنه سنگین و تعدد مسائل آموزش و پرورش، دریای ژرف و پرتلاطمی است و استعداد آن را دارد که مدیران ارشد را در خود غرق سازد و چنانچه با سازوکارهای درست وارد این فضا نشویم، گرفتاری در همان چرخه ی تکراری و کم حاصلی که در گذشته اتفاق افتاده، پیش روی مان خواهد بود.
- ✓ تله ی ساختار، دامی است که غالب مدیریت های نو، گرفتار آن می شوند. مشغول شدن به تغییرات ظاهری به جای تمرکز بر انجام مأموریت اصلی بوسیله بالابردن دانش و مهارت های مدیریتی و مقدم دانستن اصلاح رویکردها و فرآیندها به جای اصلاح ساختارها، اثری جز اتلاف منابع ندارد.
- ✓ اعمال نظرات شخصی و سلیقه ای و سیاست زدگی با متن سیاست های کلان ابلاغی توسط رهبر معظم انقلاب اسلامی تعارض دارد. مدیران و کارشناسان می بایست پایبند به فهم عمیق و اجرای درست اسناد بالادستی باشند.
- ✓ ضعف دانایی و توانایی و شایستگی های شغلی در سطوح مختلف می بایست با روش های تخصصی و علمی و متنوع برطرف گردد.
- ✓ از تمرکز گرایی غیر موجه و اصرار بر حس مالکیت شخصی و گروهی در حوزه های مسئولیت و فعالیت اجتناب گردد.
- ✓ از تصمیم گیری بر اساس الگوهای ناقص و غیرعلمی و براساس نظرات غیرکارشناسانه و غیرحرفه ای پرهیز گردد. کارهای بزرگ نظام تعلیم و تربیت کشور با برگزاری چند جلسه با حضور افراد پرمشغله و بی انگیزه به ثمر نمی نشیند.
- ✓ عدم "شایسته سالاری، راهبری و نظارت صحیح و خیرخواهانه ی مدیران و کارشناسان"، بزرگترین علت افت بهره وری و کیفیت عملکرد در دستگاه آموزش و پرورش است.
- ✓ "ضعف در مناسبات برون دستگاهی"، عامل جدی در عدم بهره مندی آموزش و پرورش از تمام ظرفیت ها به منظور تحقق مأموریتش می باشد. ضرورت اقتضا می کند تا با حضور مقتدرانه ی وزیر در دولت و مجلس، نسبت به رفع این نقیصه اقدام گردد.

اولویت ها

- ✓ جایگاه نظام تعلیم و تربیت رسمی و عمومی کشور در تمامی ابعاد می بایست ارتقاء پیدا کند.
- ✓ مدرسه، معلم و خانواده، محور و رکن برنامه ها قرار گیرند.
- ✓ بهره وری و کیفیت عملکرد کلیه فرهنگیان در تمام سطوح با ایجاد انگیزه های درونی و بیرونی و استقرار نظام های لازم ارتقاء یابد.
- ✓ دستگاه آموزش و پرورش از ستاد تا صف، بر انجام مأموریت اصلی که "تربیت چند ساحتی" دانش آموزان توسط معلمان در مدارس است، متمرکز شود.
- ✓ تقویت نهاد "شورای عالی آموزش و پرورش" و "شوراهای اندیشه ورز" و بهره مندی از نظرات فرهیختگان و صاحب نظران جهت تصمیم سازی های دقیق، مسیر روشن تری را جهت عبور از چالشها خواهد گشود.
- ✓ کتاب های درسی، نظام ارزشیابی و نقش ها و روابط سازمانی در جهت رسیدن به نتیجه موثر و گرفتن خروجی مطلوب تغییر کنند.
- ✓ تدوین برنامه هفتم و بازنگری سند تحول بنیادین مورد توجه قرار گیرد.
- ✓ زمینه توسعه ی مشارکت ها در تمامی ابعاد و ایجاد سازوکارهای لازم جهت نقش آفرینی مؤثر کلیه ی عوامل سهیم و موثر در آموزش و پرورش، فراهم گردد.
- ✓ کیفیت بخشی به مدارس دولتی در حوزه های آموزشی و تربیتی مورد توجه جدی قرار گیرد. این امر مورد نظر عامه ی مردم عزیز کشور و از مطالبات مقام معظم رهبری است.

جمع بندی و نتیجه گیری

در آغاز مسیری که با عنوان گام دوم در بیان مقام معظم رهبری نامگذاری شده است در خصوص کلیدی ترین حوزه نظام و حکومت اسلامی و در آستانه استقرار رویکردها و مدیریت های نو، تمرکز بر مأموریت اصلی و بهره برداری از تمامی ظرفیت ها و عمل آگاهانه و خروجی محور با روحیه مشارکتی و همدلی جمعی راهگشای مسیر خواهد بود .

کانون مدارس اسلامی، در جهت توجه به موارد مذکور در بیانیه و لزوم تحولات مناسب و همه جانبه در آموزش و پرورش، آقای مسعود فیاضی را فردی شایسته ارزیابی نموده و از انتصاب ایشان حمایت می نماید و آمادگی دارد که ظرفیت های مطلوب و موسع خود را در راستای حرکت های مبنایی و تحول گرایانه در حوزه تعلیم و تربیت، به کار گیرد.

والسلام علیکم و رحمت الله و برکاته

کانون مدارس اسلامی